34

Q. D. B. V.

DE

APOSPASMATE PIÆ MATRIS

DISPUTABIT

PRO LOCO

IN ALMA EBERHARDINA

PRÆSES,

D. ALEXANDER CAMERARIUS,

MEDICINÆ PROFESSOR ORDINARIUS,

HORTIQ. ACADEMICI PRÆFECTUS,

NATUR. CURIOS.

HECTOR IV.

RESPONDENTE

THEOPHILO FRIDERICO FABER,

NEOBURGENS.

IN AULA NOVA.

AD DIEM XXIV. APRIL.

ANN. MDCCXXII.

TUBINGÆ,

LITERIS VIDUÆ JOH. CONRADI REISII.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b3077455x

Σ. Θ.

IN publicum prodeunti rurſus, & Eruditorum cenſuræ pagellas haſce ſubmittenti, proœmio prolixo certè non eſt opus. Juſtæ mihi ſunt ſcribendi cauſæ; Eſt etiam, quâ me tuear, Autoritas. Scilicet jubentibus ita Statutis Academicis ſub auſpicia Profeſſionis Ordinariæ conſuetam ſiſto Diſputationem pro Loco in Facultate obtinendo. Scribendi argumentum verò, quia liberum omninò fuerat, ſelegi *Apoſpaſma*; Non illud membranarum in obtuſo *Ovi*, de quo ſcriptam olim ad *Vallisnerium Bellini* epiſtolam ex *Giornal. d' Ital.* citavi quondam in Diſput. Inaug. Coroll. IV. Sed aliud, in homine mihi oblatum, *Piæ Matris*, futurum proin non curioſum modò, verùm inſuper in Medicinâ etiam uſûs fortè non nullius. Quod ipſum dum aggredior, ſecedentis membranæ mentionem toties facturus, aliud potius agendum mihi priùs adhuc eſſe ſentio; ſcilicet venerari DEUM, velit ſuâ Gratiâ conſtanter nos fovere, nec à nobis unquam recedere!

THema conſiderationis noſtræ eſt Meningis Tenuis, *pia mater* dictæ, receſſus à ſtatu naturali ſingularis, conſiſtens in hoc: Vaſorum illam perreptantium *plenitudo* non tantum ad infarctum usque, verùm etiam membranæ ipſius diffuſa

rubedo, ſuper lobum cerebri dextrum anteriorem inprimis & poſticum ſiniſtrum, cum *incraſſatione* ejusdem tali ac tantâ, ut perquam facilè à cerebro potuerit elevari, ex gyris ejus *extrahi*, hiantibus indè anfractibus ab invicem, absque eo ut vel ſanguis vel ſerum ibi fuerit effuſum.

Non ita deſuper *dura mater*, quippe rubedinis iſtius expers, cruore tamen adhuc fluido ſub cranio extravaſato obruta; Nec ſubtus *cerebrum* ipſum ita inflammatum, etiam in ventriculis ſuis vacuum, vaſculis tamen plexûs choroidis plenis turgidis inſigne, ſed cum *cruore* iterum in baſi quoque extravaſato.

Phænomenon hoc anatomicum fuit oblatum in cadavere humano: *Peregrinus*, annorum cc. 40. æſtimatus, in ſylvâ inventus, dubiæ relationis & ſuſpicionis, utrum percuſſus, vel æger, derelictus, ab itinere & morbo fuerit collapſus, in viciniæ ptochodochium fuit delatus, ſui non compos, *delirus*, *convulſus*, poſt 24. horas demortuus, anno 1720. menſe Julio, erat inſpiciendus.

Obſervabantur ergò extus per corpus undique *livores*, ſuper utrumque humerum aliquot *vibices*, magis adhuc cœruleſcentes, cum areolâ quâdam ſuper ſiniſtrum *macularum*, petechiis ſimilium ſubnigricantium. De cætero nec vulnera, nec fracturæ, nec luxationes, aut alia externæ violentiæ indicia. Vix autem commoto & ad ſectionem deportato cadavere, effluebat ſtatim *cruoris* ex ore & naribus nigricantis multum.

Cute detractâ *pericranium* cruore ſuffuſum, ſpatio vix palmâ tegendo; cùm priùs externè tumor non fuiſſet conſpicuus; *cranio* ipſo integro, non fiſſo, nec fracto.

Non intermiſſa fuit apertio thoracis; cui *pulmones* undique accreti, planè turgidi, coloris intus & extus obſcurè fuſci: In *Cordis* ventriculo ſiniſtro nihil ferè, in dextro parum ſanguinis non grumoſi; ſed in *pericardio* non parum turbidulæ aquæ.

Imi tandem ventris inſpectio obtulit ſubſtantiam *lienis* mirè quàm

rè quàm digito friabilem; *omentum* tenue, ferè conſumtum; Dum in cæteris viſceribus non occurreret notabilis à ſtatu naturali receſſus.

Tranſeant hæc, niſi in quantum cum themate noſtro connexionem habent; membranæ modò illius pr. nat. craſſæ & abſtractæ rationem habebimus, quia in ſtatu naturali aliter cum iſtâ comparatum eſſe ſolet. Hæc totum cerebrum, quoad omnes ejus etiam minimos anfractus, involvit, obducit & inveſtit, gyros autem ejus connectit, & anfractuum atque interſtitiorum ſummitates colligat, inſimul ſanguinem cerebro advehit & ab ipſo revehit, dum arterias quæ ad ipſum tendunt, vel juxta Recentiores corticalem ejus ſubſtantiam conſtituunt, & venas, quæ inde iterum emergunt, ſuffulcit. Hinc non modò duræ matris inſtar laxè cerebro ſuperjacet, ſed undique firmiter ipſi cohæret & affigitur; arctus inter ipſam atque cerebrum nexus eſt, qui non facilè ſolvitur, niſi forſan in caſibus mox dicendis.

Confirmant hoc & quotidiana cadaverum ſectio, & communis Anatomicorum conſenſus. Ita *Heiſterus* in ſuo Comp. Anat. dicit: Connexio ejus cum cerebro ſano arcta eſt & firma; in hydropicis laxa. *Verheyen* Anat. Corp. Hum. Subſtantiæ, inquit, cerebri adhæret arctiſſimè, ſic ut vix ullâ parte diſtrahi aut cultello ſeparari queat, niſi cerebrum prævie fuerit aliquatenus putrefactum, aut ſeroſis humoribus longo tempore inundatum. Et *Blancardus* tandem ſeqq. undecunque habeat, nec enim id ſolet addere, ſuppeditat: Hæc non modò τȣ̃ ἐγκεφάλȣ ſuperficiem laxè circumambit, prout Dura Mater; ſed arctè admomodùm ita complectitur, ut difficillimè ſeparetur; Inſuper in omnes anfractus & ſulcos ejus ſe inſinuat, eorumque intima inveſtit. Et alibi: Cerebro ſano & ſicco pia mater ita arctè cohæret, ut vix in ullâ parte diſtrahi aut cultello ſeparari queat; quibus autem cerebrum multâ humiditate ſcatet, retinacula,

quibus hæc meninx cerebri ſubſtantiæ affigitur, laxantur, adeo ut membrana cum vaſorum plexibus facilè abſtrahi, ac ferè integra avelli poterit, quâ quidem avulsâ cerebri plicæ nudæ apparebunt.

Hanc igitur piæ matris conditionem ſingularem placuit vocare *Apoſpaſma*, quod in genere nihil aliud eſt, quàm duorum arctè connexorum divulſio, uti etiam in noſtro caſu fuit membranæ iſtius à ſuo cerebro ſeceſſus, non ſpontanea quidem e gyris expulſio, ſed digitis demum obtinenda facilis ſeparatio, aut potiùs jam ſeparatæ & incraſſatæ totalis extractio, ad gyrorum & plicarum cerebri notabilem hiatum; qualis incraſſationis & abſtractionis exempla ſuppetunt paſſim in obſervationum medicarum libris, quorum proin quædam licebit excerpere.

In *Sepulchreto Boneti* (præter alias plures huc ſpectantes & inprimis p. 113. an *Wepferi*, & p. 211. an *Kerkringii* Obſſ.) p. 1496. *Fantonus* recenſet *pictoris*, *febre* non ſatis agnitâ, *malignâ* demortui, pulmonis & lienis diſſoluti corruptelam, & addit: Ulterius metaſtaſin in capite conjiciebant aliqui, quorum gratia cerebri tentavimus diſſectionem, ideòque ſecato cranio craſſiſſimo, ſuturiſque adeò compactis, ut deeſſe viderentur: Ablatâ durâ meninge, tenuis occurrit admodum craſſa, ut attoniti ſuſpicaremur, an tenuior aliqua inferiùs lateret, triplicique cerebrum illud involveretur meninge, quod non ſucceſſit, ſed hoc unum obſervabile, Piam Matrem craſſitie & denſitate duram æquare: Ablatis itaque duris hiſce meningibus, „ corticales cerebri anfractus ita pulchrè diſtinctos detegimus, „ hoc eſt, inter ſe adeò ſeparabiles, ut notabilia vacua remanerent, cùm in aliis capitibus arctâ contiguitate anfractuoſè copulentur: Anfractuum ergò hæc conformatio verè induſtria, „ dum æquè benè ac inteſtinorum gyri ſemetipſis diſtinguerentur, & ideò ſi pia mater per corticales cerebri ambages undiquaque ſe inſinuat, cùm illa craſſa adeò extiterit, per conſequens

uens illâ ablatâ notabile remaneret ſpatium inter anfractus, intò magis conſiderabile, quantò copioſiores gyri: Subſtana verò cerebri univerſa naturalis omninò & ſana, præter ſotam ſeroſitatem in minimâ quantitate, & corporis colorem onnihil flaveſcentem.

In *Miſcell. Nat. Cur.* Dec. II. Ann. V. O. 62. *Hartmannus* ſtit Anatomen *Phrenitici*, de quo inter alia hæc habet: Matre urâ circumcirca reciſâ & ſublatâ, pia occurrit illæſa, multis aſis turgida; ſtagnante in interſtitiis anfractuum copiâ ſubcœulei humoris. Curioſitatis ergò piam accuratè ſeparans, illam lteram duram matrem exhibui, non ſolùm quod craſſitiem unicæ, ſed & quod amplitudinem vaſorum; eademque à corce cerebri faciliùs quàm unquam dura à piâ auferebatur, cùm ullo adhæſu cortici eſſet annexa, quo ipſo ſubcœruleus per iam translucens humor effuſus ſe lympham intuentibus proavit. Anfractus verò corticis cerebri, piâ hâc matre ſemotâ, udi prorſus, omni membranâ deſtituti, præclaro ſpectaculo, nteſtinulorum vel funiculorum ſeriem quandam diſpoſitam, ligitis ordine explicandam offerebant, nullis in ipſorum ſuperìcie conſpicuis vaſis, ſive ſanguineis, ſive lymphaticis.

Et in Dec. II. Ann. VI. obſervationem *Anhorni* communicavit *Zwingerus*, Anatomen ſcil. *Maniaci* triginta annorum, le quo p. m. 546. Pia mater, inquit, duræ matri arctè adhæſit, & ſolùm obiter perreptabat cerebrum, ſecus ut aliàs contingit, dum intra cerebri anfractus ſe inſinuat. Dicuntur autem nſuper omnia circa baſin cerebri ſero fuiſſe inundata; & plexus choroides veſiculis lividis ſive hydatidibus piſiformibus conſpurcatus. &c.

In actis *Acad. Sci. Gall.* ann. 1706. (p. 662. edit. belg.) in Anatome *Furioſi*, præter abſceſſus hepatis, calculos fellis, lamellas duræ matris oſſeas, dicitur etiam pia mater craſſa, ex anfractibus cerebri facilè extrahenda, cerebri inde gyri inte-

ſtinis

ſtinis ſimiles. &c. La pie-mere étoit fort épaiſſe qu' à l' ordinaire, elle avoit preſque la même fermete, qu' à coûtume d' avoir la dure-mere dans les autres ſujets. On la levoit avec facilitè de deſſus la ſubſtance du cerveau, même dans les anfractuoſitez, & elle etoit toute parſemée de vaiſſeaux ſanguins fort engorgez de ſang. La ſubſtance du cerveau etoit fort deſſechée, & beaucoup plus ferme qu' elle ne l' eſt ordinairement. Ses circonvolutions, qui imitent aſſez bien celles des menus inteſtins, y étoient d' autant plus diſtinctes, que les ſillons entre ſes circonvolutions etoient devenus larges & profonds par le deſſechement du cerveau. &c.

Tandem in *ſchedis Paternis* invenio caſum, Viri poſt diros animi angores *Maniaci*, intra duas ſeptimanas confecti, de quo inter alia: Pia mater, ſcribitur, non tenuis, ſed craſſa admodum, & ſero albicante concreto, quod intimè quaſi imbiberat, adeò turgida, ut abſtrahi facilè à ſubjacente cerebro potuerit; Hiabant ſub ipſâ flaccidæ cerebri plicæ, ſimiles ferè inteſtinis, prout meſenterio annexa vendi ſolent, nullo tamen in anfractibus his externis contento ſero.

Exemplis hiſce deſumtis ex Anatomiâ Practicâ, quam ob inſignes in Medicinâ uſus Philiatris tantoperè commendatam legimus in Scholio ad Obſ. XV. Ann. I. Miſc. Nat. Cur. & apud *Baglivum* in Praxi Lib. I. C. V. liceat pro illis quidem, quibus uti Phyſica, ſic etiam Medicina *tentativa* & *experimentalis* eſt ad palatum, ſubjungere & recenſere modos aliquot, quibus incraſſationem & abſtractionem iſtam piæ matris, ſed artificialem & extemporaneam, à cerebro etiam ſano, procurare tentavi. Poſſe digitis iſtam à cerebro ſeparari, & ex gyris ejus extrahi, ſi modò hoc in *aquâ fervidâ* detineatur aliquandiu, vel *coquatur* etiam, culinare quidem eſt phænomenon, Anatomicis tamen non minus cognitum, qui in

ſectio-

ſectionibus ſuis, ad demonſtrandam ac à cute ſeparandam cuticulam, aquâ etiam utuntur fervidâ,cui fortè manum alterutram cadaveris immergunt, atque ita facilè detrahunt integram digitorum, cum unguibus quoque, cuticulam, quaſi dactylothecam; Coctione autem à baſi cranii, ab oſſe petroſo, quocum firmiter aliàs connectitur, facilè admodum uti notum eſt ſecedit dura mater. Quemadmodum verò hæc ipſa tum mollis eſt admodum & mucilaginoſa; Ita certè pia coquendo notabiliter incraſſatur: *num* ab imbibitâ aquâ, unde abbreviatur, & dicta Blancardo retinacula rumpit?

Alia videtur eſſe ratio *Spir. Vin. Rectif.* quem pro admirandâ cerebelli ſtructurâ & diviſione in lobulos minimos, ferè innumeros, detegendâ adhibet *Heiſterus*, juxta Obſ. 82. *E. N. C.* Cent. V. Certè à portione tam cerebri quàm cerebelli in hoc per noctem maceratâ, ſeparatio proceſſit multò & faciliùs & liberiùs, quàm à coctione quidem; Firmata ſimul & quaſi ſolidata ipſa cerebri ſubſtantia, ſimiliter autem duplo ad minimum craſſior facta membrana. An hîc ſiticuloſus vini ſpiritus dicetur humidum, tam cerebri quàm membranæ, potiùs ad ſe rapere, ipſam ſiccare, contrahere & retinacula, Italorum chordas, abrumpere?

Jucundum porrò fuit phænomenon, quod exhibuit *candelæ flammula*, per tubulum ad cerebri ſuperficiem directa. Scilicet à primo ejus appulſu membrana ſtatim manifeſtò cœpit contrahi, coarctari & abbreviari, cerebrum verò in extremitatibus circum circa (erat enim reſecta quædam lobi portio, quæ candelæ fuerat admota) ac ſi manu premeretur, turgere, prominere ac in convexum, uti ferè labia ulcerum cancroſorum ſolent, elevari; Interim membrana ex gyrorum mæandris & anfractibus ſoluta liberè potuit extrahi. Similis ferè eſt alter ille cuticulam ſeparandi ac demonſtrandi modus Anatomicorum, quibus ſola fortior vis candelæ ſufficit ad excitandam etiam in cadavere veſicam, qualem fruſtra expectaveris à can-

tharidibus, corpus vivum aliàs toties veſicantibus, non quòd ipſis (mortuis, ac in particulas diſcerptis) facultas ſit diſtinguendi corpus vivum à mortuo, uti vivæ plantas meliùs, ac ipſi quidem Botanici, diſcernere dicuntur in *Giorn. d' Ital.* T. XVI. ſed quòd cum ipſarum ſpiculis concurrat, vel ad & adverſus ſpicula accurrat vita, non aliter quidem, quàm per nervorum & arteriarum influxum, explicanda.

Tandem *flatu*, primùm diu atque fortiter in arteriam carotidem utramque, inde ſub piâ meninge, inter ipſam & cerebrum adacto, *aeris* etiam in ſeparandâ iſtâ membranâ efficaciam tentavi. Sed hîc expectationi non reſpondit eventus; Prius enim factum fuit omninò fruſtra; poſterius autem non niſi in ſupremâ gyrorum ſuperficie parum elevavit & à cerebro ſeparavit membranam], nihilo tamen faciliùs indè extrahendam, quippe in interioribus & inferioribus firmiter adhuc connexam. Quantum verò penetrare, & in partium, inprimis verò membranarum, interſtitia ſeſe inſinuare aer aliàs valeat, patere poteſt ex *Emphyſemate*, ſive intumeſcentiâ illâ corporis univerſi flatulentâ, poſt acceptum in thorace vulnus exortâ, lethali, quam prolixe legimus in act. *Acad. Sci. Gall.* ann. 1713. Quò magis miramur novum, quod in *Eph. Nat. Cur.* Cent. I. Obſ. 12. Mauchartus propoſuit, & in Cent. IV. Obſ. 84. repetiit *experimentum pinguefaciendi boves*, & vaccis procurandi lactis augmentum. Scilicet facto juxta utramque ſcapulam foramine, *inſufflando* fortiter aerem, ad turgentias ſubcutaneas, manu etiam ad alias ſub cute partes quaquaverſum protrudendas; Ita ſubtumidum videri bovem, brevi tamen tumorem omnem rurſus evaneſcere, impinguationem verò eò citiùs atque feliciùs procedere.

Nequitiæ autem humanæ ſpecimen eſt ſtupendum, attentione tamen medicâ digniſſimum, *Hydrocephalus arte* non tam factus, quàm *fictus*, quem ex *Hildano* citat *Hoffmannus* Disquiſ. Corp. Hum. Anat. Pathol. Specim. XV. §. 18. productum ab

ipſis

ipſis parentibus, qui infantuli ſui cutem, circa nucham, ad muſculos usque inciderant parvo foramine, per quod mediante fiſtula cutem paulatim *inflaverant*, hâeque dein extractâ, & foramine cerâ artificioſè obturato, infantuli caput in tantam molem extenderant, ut puero, quaſi hydrocephalo laboraret, per Galliam deducto, quæſtum lucrumque fecerint turpiſſimum, capite ob eam cauſam re perſpectâ mulctati.

Dicta hactenus experimenta inſtituenti ſuperſtes manſit cerebri quidam lobus, propter curas & occupationes alias neglectus, interim nupero aeri frigido, nivoſo & pluvioſo, ultra ſeptem ferè dies expoſitus, quem cùm fortè fortuna conſpexiſſem iterum, non ſine animi voluptate vidi confirmari verba ſuperiùs ex Verheyeno citata, ſcilicet ſeparari membranam poſſe, ſi quidem cerebrum aliquatenus fuerit *putrefactum*; Noſter enim hiece lobus fuerat omninò putredinoſæ reſolutioni proximus, totus emollitus & tantùm non pultiformis, poteratque ab ipſo levi digitorum operâ detrahi integra, quâ inveſtiebatur, membrana. Mentionem verò hujus etiam modi factam poſtea deprehendi apud *Bonetum*, in cujus *Sepulchreto* poſtquam (*Wepferus*, uti videtur) ſimilem piæ abſtractionem recenſuerat, pag. 109. ſubjungit: Id verò aliis etiam vicibus præſtare potui, quoties madidius cerebrum debito fuit, aut ſi per biduum vel triduum cerebrum frigido & humido aeri expoſui.

Non inhærebo hiſce diutiùs, nec, quod hujus utique loci eſſet, operoſè conquiram analogas, aliarum membranarum hoc modo ſeparatarum & incraſſatarum, hiſtorias, quas nominare ſaltim liceat, à *L.* quem optamus *B.* ſi placet, evolvendas, quippe huc omninò ſpectantes. Scil. vaſorum lymphaticorum, viſcerum atque partium tantùm non omnium, atque membranarum tandem illas ſuccingentium *Hydatides*, *ſaccatum* peritonæi, uteri ejusque tubæ ac ovarii *Hydropem*, uti paſſim in Obſs. Medd. libris, ita in ſpecie apud *Nuckium* in Ade-

nographiâ. *Membranas* etiam imi ventris hydropicorum *incraſſatas*, in Diſp. *B. Avi*, Anat. Hydrop. atque *Apoſpaſma* membranæ vaginæ uteri internæ, quod poſt partum difficilem frequenter à ſe obſervatum fuiſſe dixit *Wepferus* in *Miſc. Nat. Cur.* Dec. II. Ann. V. p. 311.

Hisce ita ſe habentibus, quænam igitur *Cauſa* piæ à cortice ita ſecedentis? In noſtro caſu non fuit incipiens cadaveris *putrefactio*; non interceſſit tantum tempus inter mortem & inſpectionem, ut per moram iſtam potuerit diſſolvi nexus. Nec ante mortem, per morbum, adhuc facta fuit talis corruptio; non enim aderat ſanies, aut liquamen quoddam putrilaginoſum, ſed ſanguis adhuc integer & fluidus.

Non *flatus*, iterum noſtro in caſu, quos obſervaſſe non memini: *Wepferus* tamen loc. cit. de durâ matre dicit, iſtam fuiſſe elatam, ac ſi flatibus diſtenderetur; & in cit. ſched. *Parentis Deſideratiſſimi* invenio aerem, in viſceribus & vaſis tam medii & imi ventris, quàm ipſius etiam cerebri, conſpicuum & erumpentem. Ut quod olim ab ipſo ſub *B. Avi* præſidio, de vi aeris elaſticâ, in tenſione cordis lipothymiæ cauſâ ſcriptum, atque ad Miſc. Nat. Cur. Dec. II. Ann. II. transmiſſum fuit, quemadmodum ad alias partes, ſic & ad cerebrum extendi & applicari poſſit.

Non *ſerum*: Cerebrum peregrini non fuit hydropicum. Quanquam conformiter experimento Loweriano ſanguini refluo poſitus obex ſubterfugium quærere cogat in membranarum interſtitiis, quod egregiè demonſtravit Socer Venerandus, *D. D. Zeller*, in d. Vas. Lymph. Admin. Concl. ult. Quin multus & importunus ſibi ipſi tandem impedimento eſſe poſſit, ut conſequatur albi à rubro receſſus, cum fatiſcente membranâ, & dehiſcente cortice, à laud. Autoribus obſervatus.

Quid ergò ſupereſt? quid? Niſi *Sanguis*, & copiâ & impetu majore huc delatus, raptus termino Vett. ad caput, termino recentiore congeſtus, accumulatus, ad vaſorum, imò vaſculorum aliàs non conſpicuorum, repletionem, diſtenſionem & membranæ

næ inflammationem. Mirum, quòd non eruperit, ſive non fuerit extravaſatus ſ. inter duram & piam, ſ. inter piam & cerebrum: *An*, quòd in viciniâ invenerit exitum, ſupra duram, & ſub imo cerebri?

Neque verò ſic excluditur ſupra ex Anatomicorum libris allegatus cerebri ſtatus *ſeroſus*, *hydropicus*, & qui ad latus huic meretur jungi mucoſus, mucilaginoſus, catarrhalis. Quemadmodum enim in recenſitorum caſuum quodam craſſa modò fuit & mucoſa pia mater, ſine ſero ſub ipſâ, ſine ſero in ventriculis; In altero autem circa baſin cerebri ſero omnia dicuntur inundata, & plexus choroides veſiculis lividis, ſive hydatidibus piſiformibus, conſpurcatus; Ita huc omninò ſpectat qui in eodem, quo peregrinus iſte occubuit, pago mihi etiam obtigit caſus alter, æquè memorabilis & rarus. Scil. de *Infante* recens nato, qui magnam ex ano propendentem habere veſicam dicebatur, pervenerat ad aures noſtras rumor, expiraſſe ipſum ad meridiem. Ecquid igitur monſtri infans aleret inquirere, & cum Auditoribus excurrere, operæ videbatur pretium. Deprehenſa autem, præter alia curioſa, de quibus forſan alibi, veſica iſta fuit vera & genuina *Spina Bifida*, ſcil. Tumor aquoſus, mollis, pugni majoris magnitudine, ab anguſtâ baſi, ſuper ultimum oſſis coccygis articulum poſitâ, ampliatus in ſaccum quendam, quaſi utrem (qualem, ſed multò majorem, hydropis ſaccati aliquando dedi in *Biga Obſ. Med.*) concludens lympham claram, limpidam, pulchrè flavam & ſubdulcem; Spinali medullâ usque ad vertebras lumbares deficiente & conſumtâ. &c. In hujus igitur infantis capite conſpectus iterum fuit ſingularis ille à ſtatu naturali receſſus *piæ matris*, quæ turgidis vaſculorum ramis pulchrè picta, neque tamen inflammata, ſimiliter autem ab imbibito humore multùm *incraſſata*, digitis facilè potuit tota à cerebro *detrahi*, dum hoc ſubtus gyros quidem adhuc ſervavit ſuos & exhibuit, molle tamen adeò fuit & mucilaginoſum, ut tantùm non pultis inſtar (quod *Platero* in vetulâ obtigiſſe notum eſt) ſuper tabulam difflueret, colore pallidum, ſubluteum.

Soli-

Solicito autem de apoſpaſmatis illius cauſâ poſſet utique opponi inſcriptio obſervationis *Fantoni*, apud *Bonetum* p. 1486. & quid de illâ videatur quæri: *Induſtrii pictoris induſtria cerebri conformatio.* Suſpicio enim fuit, raram illam piæ matris craſſitiem, & diductam anfractuum cerebri contiguitatem multum contuliſſe perfectioni in pingendo, cùm in hâc arte excellens fuerit, ſi quis alius. Præmiſſo igitur diſcurſu, quantum cerebri & cordis, ſanguinis & ſpirituum, ratio contribuat organicè ad operationes animæ, ingenii vires, & qualis concipiendus ſit in fatuis illorum receſſus, tandem concludit: " Quapropter piam meningem craſſiorem effecit natura, ut illos (ſpiritus) retineret facillimè diſſipabiles, à nimis laxâ cerebri ſtructurâ, tum etiam ut cerebri anfractus ſuâ interpoſitione dilataret, ad faciliorem ſanguinis inſtillationem: Copioſi ergò ſpiritus, cùm liberè per diductos cerebri anfractus permearent, liberâ etiam fluiditate per corpus calloſum exſpatiari poterant. Unde ita ingenioſè imaginabatur, ut pura tantùm originalia, per Italiam celeberrima, imaginationis ſuæ viribus abſtracta depinxerat, nullis unquam deditus exemplaribus.„ In re obſcurâ alienâ certi quid ſtatuere non auſim, autori vel ſubſcribere vel contradicere; quandoquidem tamen pictor febre malignâ, à pulmonis & lienis ſphacelo, quorum ſola tunica ſuperſtes fuerint, deceſſerit; non poteſt non oboriri dubium, *num* ille ſtatus piæ matris fuerit *naturalis*, annon potiùs febris & raptûs humorum ad caput productum, citata ipſi Autori metaſtaſis? Videtur enim ſpectare caſus ad claſſem illorum, de quibus ſuas dubitandi rationes in Syſtemate Cautel. Medic. nuper dedit Patruus Exc. *Dn. D. El. Camerarius.*

Succedat quæſtio alia, *utrum* ab hoc apoſpaſmate quid deſumi poſſit pro *mediâ* quâdam duram inter & piam matrem membranâ, dictâ *Arachnoide*? Quæſtio autem & dubium ſolet eſſe magis de ſupero, quàm imo cerebri, ubi hæc tertia diſtincta eſt certior & clarior. *Heiſterus* diſtinctam eam proponit, cujus connexio

nexio in ſuperiori parte cerebri cum piâ matre ſit ſtricta, in inferiori verò, circa cerebellum, medullam oblongatam & ſpinalem laxa. *Riedley* autem, in Anat. Cerebri, quam ab *Ettmullero* Jun. latinitate donatam vid. in Miſc. Nat. Cur. Dec. III. Ann. IX. & X. App. cum *Cowpero* in Anat. Corp. Hum. deſcriptam à *Bidloo* atque *Bohnio* iſtam arachnoidem non habet niſi pro externâ piæ lamellâ, provocans ad ſcrutinium ejus controverſiæ gratia ſummâ induſtriâ inſtitutum, in cerebro humano hydropico, in quo ne minima conſpiciebatur cavitas vel interſtitium, quod non aquam extravaſatam abundè contineret, in quo proin non agnovit interſtitium duarum diverſarum membranarum, ſed unam eandemque membranam, ex duabus tamen conſiſtentem laminis.

Quæritur porrò, *nunquid* ex tali receſſu deſumi poſſit pro ratione *gyrorum cerebri*? Cùm hoc ſit primum, quod in oculos incurrit, quo cerebrum humanum antecellit cerebra brutorum quæcunque, magnitudo ſcilicet ipſius & gyrorum multitudo (de quibus vid. omninò figur. elegant. *Heiſteri* ad Obſ. 82. *Eph. Nat. Cur.* Cent. V.) nec fruſtra hæc ita ſe habere quisquam temerè dixerit, in genere quidem excellentiam humanam ex parte in hoc quoque fundari, organicè, ratione ſcil. diſpoſitionis organicæ, ad actus requiſitæ, facilè aſſeruerim, ſed ſpeciatim ſedem facultatis cujusdam, vel ipſi ſupervenientis habitûs, ibi conſtituere non auſim. Non in interſtitio contiguorum duorum corticis lobulorum; quippe quod ipſa pia mater occupat: Non in extante ibi corticali ſubſtantiâ, quippe quæ dignitatis talis tantæque ſedes non eſt, ſed deſtinatur alteri intimiori principaliori. Quanquam ergò ſub iſtâ confuſione facultates ita lædi ſoleant, ut aliæ aboleantur, aut imminuantur ad minimum, aliæ depraventur: *Utrum* tamen in ſpecie *Memoria* habitet in iſtis anfractibus, ex læſione & perturbatione talium ægrorum diſcat qui poteſt; Interim attentus legat in *Miſc. Nat. Cur.* Dec. II. Ann. VI. O. 147. ſubitaneam memoriæ, ſalvo tamen intellectu, abolitionem à caſu, ejusque felicem reſtitutionem; In *Giorn. d' Ital.* autem T. XVIII. oblivionem, ab accepto & malè curato capitis vulnere inductam, iterumque

rumque feliciter ſublatam, vulnere reaperto & ex arte curato. Rara eſt, quæ ibi additur, Papæ Clementis VI. memoriæ, neſcio an dicam felicitas, an infelicitas, qui ab ictu in capite accepto, cujus teſtis ſuperſtes ingens in ſupremo vertice cicatrix, quicquid vel ſemel legerat, oblivifci ampliùs, etiamſi voluit, non potuit. Suſpecta verò clauſula: *Caſus memorabilis, ſi modò verus: hoc enim habet inter multa clarorum admiratio: viam fabulis aperire ſolet.*

Quo cum *ſenſu* autem fiet talis piæ ſeceſſus, quantumve importabit *doloris*? Judicandum id erit ex conditione cerebri à quo meninx avellitur, & meningis ipſius, quæ avellitur. *Cerebro* quidem ſenſum omnem cum Arle plerique denegant, unde etiam illud non ut ſentiat, ſed ut ſentiendi facultatem præſtet, factum eſſe, organum non ſentiens, cum Galeno dixit *Diemerbroek*: tanquam ſensûs quidem & motûs expers, de omnibus autem judicans; nec in ſubſtantiâ nervis donatum, omnibus autem præbens originem. *Bellinus* tamen in d. morb. cap. prætendit, ex Anatomicis & experientiâ chirurgorum patere, cerebri medullam & corticem, etiamſi concedatur non ſentiens, &c. tamen quia vaſis innumeris implicatur, quæ ſunt ex membranis ſeu villis ſentientibus, manifeſtum eſſe, corpus cerebri totum poſſe ac debere in dolorem cogi, non ſecus ac oſſa, &c. ita dolent, ut ſuum ſibi propium dolorem vindicaverint. *Meningibus* autem (non enim hîc in ſingul. ſed in plur. loquuntur Autores) ſenſum alii tribuunt omnem, & ab hoc cerebrum prorſus excludunt; Unde *Helmont*. tr. d. Lithias. cap. IX. Cerebri ſubſtantiam, dicit, ſenſu tactûs orbam, nec moveri arbitraliter; Membranam verò iſtam duplicem, Meningis nomine dotatam, acutiſſimi eſſe tactûs, licet immotam; hinc & nervos illam mutuari; & excellentiam hanc eſſe meningum, ſicut membranarum aliarum, uteri, ſtomachi. &c. Et alibi; Senſus cerebro cùm nullus, vel ſaltim ſurdus ſit, acutiſſimus verò meningibus; ergò lumen ſenſûs non defluit per ſubſtantiam medullarem ac centralem nervi, ejusque tubum; Sed anima ſenſitiva ſenſum diradiat à meningibus, per membranas nervorum tegmina &c. (Miror, quòd hæc non allegaverit, qui hanc ſententiam adeò

acriter

riter defendit Autor obſervationis de Infante ſine cerebro & calvariâ
to in *Act. Med. Berol.* Vol. VIII.) De piâ matre tamen in ſpecie loquitur
euſſens, quando in Nevrogr. L. I. C. V. p. m. 59. Pia, inquit, quemadmo-
m & craſſa, nerveis quàm plurimis fibris intertexta eſt, ejusque acutiſſi-
o ſenſui immanes cephalalgias adſcribendas eſſe nequaquam ambigi-
us. Verùm enim verò hoc poſterius tali experimento non probavit, uti
præced. cranio perforato, ſi detecta craſſæ pars ſpecillo vel leviter at-
ngatur, admotum inſtrumentum ſtatim perſentire ægrotantem: Prius
tem illud, nervos ſubſtantiam piæ intrantes, in dubium adhuc vocat,
iò nullos obſervatos ait *Heiſterus* in Comp. Anat. cùm dura, etiam
rvorum à cerebro procedentium involucrum, exterius, ut illa interius,
rvos accipiat à pari quinto & ſeptimo.

Vincant, qui poterunt; In caſibus enim propoſitis hoc ſymptoma
rtim deſideratur, ſcil. in ipſo primo, cùm æger non ampliùs fuerit in ſtatu
nquerendi de dolore, & in infante, qui rationis uſu adhucdum deſtitutus
nqueri etiam non potuit (ut taceam illud, quod legitur in *Miſc. Nat. Cur.*
ec. III. A. I. l. c. ſenſim, ſine ſenſu, ſeri in cerebro poſſe fieri colluviem)
rtim non obſervatur, cùm maniaci fuerint facti, de prævio capitis do-
re non queruli: In malignis tandem *febribus* plerunque triſtis hic in-
leſcit ordo, *dolor*, *delirium*, *ſpasmi*.

Sed ab apoſpaſmate quid in præjudicium *ſenſuum internorum*? Aliàs ab
flammatione membranarum cerebri communiter ſtatuitur delirium
m febre furioſum, Phrenitis; quod in dubium quidem à quibusdam
catur, ab aliis tamen novis usque probatur exemplis, quale etiam eſt
ud in *Eph. Nat. Cur.* Cent. VI. O. 22. Cel. *Mæglingi*, Cons. & Arch. Würt.
imus caſuum recenſitorum ſiſtit ægrum mentis ſuæ non compotem, non
m furore tamen: Ex deſcriptione adſtantium magis lethargicum,
pidum, quàm phreneticum, niſi cum *Hippocrate* in Epidem. phreniti-
m quandam velimus nuncupare obſcuram, quâ correpti non valdè in-
iunt, ſed veternoſâ ad ſomnum inclinatione gravati pereunt; cujus
iam, ſed alio nomine, mentionem facit *B. Avus* in diſp. d. phrenit. Cæ-
ri meningis incraſſatæ & abſtractæ, ſed non inflammatæ caſus fuerunt
eriq; maniacorum; Ubi duæ ſuboriuntur quæſtiones: Altera, an apo-
aſma fuerit cauſa læſarum mentis actionum? quod vix credibile. *Vel*

coeffectus, conſequens, productum impetûs illius, qui concipitur in veh
mentiâ commotionis maniacæ? Altera: *Num* inflammata pia delirii ſi
cauſa, quà ſedes animæ ipſa? quod quidem prolixâ illâ evolutione Ol
cit. probari voluit in *Act. Med. Berol. Vel* ob conſenſum vicinæ ſedis,
communem, quam cum cerebro ſuſtinet, dictum cauſæ impetum? quo
vero quidem longè eſt ſimilius. Conf. ſi placet, quæ de ſede cogitant
animæ *Lanciſius* tam in *Giorn. d' Ital.* T. XXI. quàm in *Theatr. Anaton
Manget*. Libr. IV. Cap. II. Supereſt unicus infantis, cum ſpinâ bifidâ, caſ
ſed peculiarem meretur tractationem; Spectat autem omninò ad hydro
cephalum, proin conferri poterit cum illis, quos in *Miſc. Nat. Cur.* De
III. exhibuit Biga Vir. Illuſtr. *Schroeckius* quidem Ann. IV. O. 115. *L.*
à Brunn autem A. I. O. 152. & *Saltzmannus* in Diſp. d. Tumor. Seros. Ex

Quid inde *convulſivi* per externum ſubjectum corpus? Uterque ægro
rum noſtrorum, & peregrinus & infans, ante & ad mortem dicebatur *con
vulſus*. Et ultimum inflammationum internarum malignè terminanda
rum eſt utiq; triſti modo ſpaſmodicum, ut jam notavimus; vel ſolo *ten
dinum ſubſultu* ad primam pulſûs explorationem obvium. Sed maniaco
rum motus vehementes durant fortè diu, invaleſcunt ad extremum ro
boris gradum, absque convulſione; Nec hoc ſymptoma legitur in caſibu
recenſitis. *Hippocrates* tamen Epid. L. VI. S. VIII. §. 49. epilepſiæ memini
cum melancholiâ alternantis: " Melancholici plerumq; conſueverun
fieri epileptici, & epileptici melancholici. Horum autem quidvis præcipu
fit, in alterutrum infirmitas inclinaverit, ſi quidem in corpus epileptici,
autem in mentem, melancholici.,, Brevis ad hunc locum eſt commenta
tor *Valleſius*, qui poſtquam *Galeni* adduxiſſet interpretationem; Epilepſi
am fieri ab humore obſtruente, melancholiam verò ab intemperante, at
que mentis ſedem obtenebrante, paucis modò ſubjungit: Itaque fiunt ab
eodem humore eandem partem, ſed non eodem modo afficiente. Non
ſine cautelâ tamen: non æquè omnem epilepſiam paratam eſſe in me
lancholiam, nec melancholiam in epilepſiam.

Cujus verò præcisè partis, cerebri an meningis, læſio ad producendo
ſpaſmos ſit potentior ac certior, inter ſe non conveniunt Autores. Pro
cerebro ſtat *Riedley*, cujus prolixum in cane inſtitutum experimentum
legitur in *Miſc. Nat. Cur.* Dec. III. A. IX. & X. App. ubi duræ meningis

erforationem non ſine ſenſu quidem, absque tamen omni convulſione ctam ſcribit, mucrone cultri in cerebrum adacto horribiles jactationes que convulſiones producente. *Baglivus* contra pro meningibus ad propriam quoque experientiam ſubinde provocans, tandem quaſi concluit: " Diximus jam ſupra, medullares cerebri fibras obtuſo eſſe ſenſu præitas, & è contrario fibras meningum acutiſſimo. Quapropter in capis vulneribus animadvertere eſt, cùm cerebri pars medullaris pungitur, grotum non exhorreſcere, non excitari, non concuti, immotis quidem otius corporis partibus; Sed ſi pungatur vel dura, vel pia mater, illico otum corpus repentino gravique horrore concutitur, ſuccedentibus ubinde motibus involuntariis & convulſivis.,, Utrique ſeſe oppoſuit, & dverſus tam cerebri meditullium, quàm meninges ipſum inveſtientes, raiones & obſervationes ſuas propoſuit olim *Williſius*, ut ſuam modò ſpiriuum exploſionem pro epilepſiæ causâ ſtabiliret. Verùm, quanquam illa pſius argumenta omninò mereantur conſiderationem, vix tamen aſſelas habuit, ſed cum ſuâ exploſione ferè exploſus fuit, niſi quod *Leibnitius* corpus animale machinam dixerit hydraulico-pnevmutico-pyiam, in eo impetus oriri prætendens ab exploſionibus, quæ ſint pyriis ſiniles, uti videre eſt in Negot. Otios. *Stahlii.* Poſſet tamen occaſione Williſianorum benigna interpretatio ſic proponi: Primum & ultimum llud cerebri, quod irritari ſolet, quod moveri, tanquam terminus ad quem in ſenſu, à quo in motu omnia, reſpectum tamen non habere nii inſtrumentalem, ad illam, quæcunque ſit, cauſam principalem, actum orporis organici.

Proxima his eſt quæſtio propriè medica: *Utrum*, ille ſtatus & receſus piæ ſit adhuc *curabilis? Præſervatio*, ne fiat, reſpiciet omnia illa, quæ am appulſum largiorem & fortiorem, quàm reditum ſanguinis difficiiorem præcavere valent. Congeſtio enim & detentio circulabundi ſanuinis tam infarctui rubro, quàm ſeceſſui aqueo dant occaſionem. Ubi iverſionis per revulſionem & derivationem atque evacuationis doctria præcedet alteram, ſive temperationis ſive concitationis & reſolutionis intentionem. Nec *curationis* alia concipitur ratio quicquid ſit de eductione in actum, aut obtentione finis. Difficultas judicandi de his ccultis naſcitur & augetur vel indè, quòd de apoſpaſmate tali non conſtitiſſet,

ſtitiſſet, niſi oblatum fuiſſet in ſectionibus cadaverum: Signa autem i
ægro, vivo tamen adhuc, cerebro illud demonſtrantia vix ſuppetant, ni
ſi quòd præſumatur aut metuatur in caſu ſimili, qualem in illis obſer
vaſſe meminimus.

Ulterius, cùm ſint exempla tam acuta paucorum dierum, unius & al
terius ſeptimanæ, intra quod breve temporis ſpatium obierint, quorum
pia ſic receſſit; quàm chronica, e. g. maniaci illius triginta annorum:
Nec hæc evitari aut declinari poterit quæſtio: Utrum *diu* conſiſtere cum
illo receſſu poſſit vita? An verò ſub *extremum vitæ* demum credatur fieri:
Tardiores quidem ſunt omnes progreſſus ſeri & lentoris pituitoſi, mucoſi,
quod ad probandam quoque apoplexiam ſeroſam allegavit *Brunnerus* loc.
cit. Non æquè moras tales fert ſanguis inflammans, qui niſi citò reſolva-
tur, vel in pus convertitur, vel corruptionem ſubit adhùc graviorem. In
noſtro tamen caſu nondum ad necroſin proceſſerat inflammatio.

Quandoquidem verò nec omnes cum febre furiosè delirantes Phre-
netici, nec absq; febre melancholico-maniaci, occumbunt, ſed & eorum
quidam evadunt, ſi non omnes, aliqui tamen, ad mentem conſtanter ſa-
nam redeunt, non poteſt non ſuboriri etiam hæc quæſtio: *Utrum* in his *non*
factum fuerit illud *apoſpaſma?* vel num *connecti denuò* membrana ſuo ce-
rebro & colligare gyros poſſit concipi? Imò quæ in cadavere concipi
ſigna debeant, fuiſſe olim piam craſſiorem, ſeparatam, ſed poſtea tenua-
tam iterum cerebroque conjunctam ſuo? Si quando piam duræ cohæren-
tem conſpicimus, inflammationem aut excoriationem, exulcerationem
quandam præcesſiſſe conjicimus. In Diſp. *B. Parentis* de *Vom. Cer.* ipſe
locus connexionis talis fuit operculum vomicæ; non erat tamen ille caſus
de præterito, verùm de præſenti. In exemplis allegatis piæ ſic abſtractæ
cum durâ coalitum non invenimus, niſi in maniaco *Anhorni*; Sed ibi, uti
in cæteris etiam, ſeri quàm ſanguinis imbibiti potior fuit ratio.

Cæterùm ultrò fatebor, reſpectu mei quidem eſſe adhuc in deſide-
ratis: Quibus in cerebri læſis diſpoſitionibus & actionibus obſervetur re-
ceſſus talis? Ex adverſo: quibus tenſior, ſiccior, arctiùs cerebro ſuo adhæ-
reſcat membrana? Adeò plures hæc requirunt obſervationes, majore ac
vulgò fieri ſolet commoditate & ſolicitudine capiendas.

Interim tentaſſe aliquid licuerit!

TANTUM.